

Kliimapoliitika põhialuste metsanduse ja maakasutuse töörühma 2. kohtumine

Aeg: 29.05.2015, 10.00 – 13.00

Koht: Tallinn, Keskkonnaministeerium

Juhatas: Kadi Kõiv

Protokollis: Kristel Järve

Osaesid: Maris Nikopensius KAUR, Indrek Jakobson EMK, Kristel Arukask EEML, Veiko Adermann KAUR, Kaie Kriiska TÜ, Kalle Karoles KAUR, Veiko Eltermann RMK, Enn Pärt KAUR, Ott Otsmann EMPL

Päevakord

1. ELF kommentaarid
2. Suuniste ettevalmistamine

Jagati laiali 1. kohtumise ajurünnaku tulemuste (lisa 1) väljatrükk.

Lähemalt:

1. ELFi kommentaarid

Kuna ELF ei saa II kohtumisel osaleda tutvustati nende peamisi murekohti, milleks olid kuusikute raievanuse alandamine, soovitus leida koheseid kliimamuutuste leevendamise võimalusi ja pool-looduslike koosluste taastamise ohjamise kohta. Samuti märkis ELF, et Eesti poolt esitatavad turvasmuldade emissioonid ei ole tõesed ning tõstatati ka CO2 maksu kehtestamise teema.

Turvasmuldade emissioonifaktorite kohta selgitati olukorda, et Eesti lähtub vastavasisulistest rahvusvaheliselt kokku lepitud juhistest turvasmuldade emissioonifaktorite osas ning audit on selle heaks kiitnud. Läheneviise on erinevaid, kuid riik lähtub kokkulepitust.

ELF juhib tähelepanu kuuse raievanuse vähendamise juures asjaolule, et rangelt kaitstava metsa 10% valimis on laane- ja salumetsade puudujääk. Samuti soovitakse kliimamuutuste kohesele leevendamisele keskenduda.

Arutelu:

Vajakuid ei saa lõputult korrigeerida ning ükskord tuleb punkt panna. Tuleb arvestada ka inimestega sest valdavalt asuvad puudujäävad kasvukohatüübid erametsades. Tüpoloogiat saaks arvestada täielikult, kui inimesi ei oleks, samuti seda, et tegelikkuses on kasutuses ka põllumaad jms. Kogu jänesekapsa tüüpi ei saa kaitse alla võtta. Koostamisel on pikaajalisi tegevusi kajastav dokument, kus ei keskenduta hetkeolukorra kiirele parandamisele vaid pikaajaliste visioonide kajastamisele. Antud juhul on vajalik keskenduda süsiniku sidumise suurendamisele arvestades jätkusuutliku metsamajandamise põhimõtteid aga mitte üksnes looduse mitmekesisuse probleemkohtade lahendamist. Lisaks on ebaselge ELFi keskkonnapoliitika seisukoht - kas tahetakse loodust kaitsta või süsiniku sidumist suurendada;

kas kasutada biomassi või fossiilseid kütuseid. Vastuolud on ka madala süsinikusisalduse raportis. Omavahel ei sobi energiavõsa ja raie piiramine, tuleb arvestada, et 10% metsadest on juba rangelt kaitstud ja 20% osaliste piirangutega.

Otsustati:

Edasises töös keskendutakse süsiniku sidumise ja talletamise suurendamisele metsanduses ja puittoodetes läbi säästva metsanduse põhimõtete. Säästev metsandus arvestab looduskaitsega ja eraldi looduskaitse detailidesse kinni ei jääda. Keskkonnaministerium tellib uue analüüsi range kaitse olemi kohta ning kutsutakse kokku range kaitse töörühm.

CO₂ maks.

2003-2008 aastate järgi arvestatud referentstase on Eestile kohustuslik. Kui me nüüdselt perioodil seome vähem, tuleb osta kvooti. ELFi ettepanek on arutleda emissiooni katmiseks CO₂ maksu kehtestamist. Samas puudub hetkel ettepanek, kuidas täpselt seda teostada, kes ja millal maksuma peaksid – nt kas metsa raiumise ajastamise järgi (need, kes üle referentstaseme raiuvad) või kõik ühtlaselt.

Arutelu:

Toodi välja asekanstleri seisukoht, et majandamise eest metsaomanikku ei karistata. Paindlikus kauplemissüsteemis osalemine on otsustatud riigi, mitte üksikisiku tasandil, siis otse metsaomaniku karistamine ei ole võimalik. Lisaks pole selge, kuidas maksu oleks võimalik kehtestada, kas ajaliselt, puuliikide või raieliikide järgi jne, keda ja kuidas maksustatakse.

Ettepanek maksustada raadamine, kuna see on maakasutuse muutmine. Samuti võimalus maksustada toormaterjali eksport. Metsapindala vähenemise või suurenemise arvesse võtmine on ainsana mõistlik, muu on pikas perspektiivis keeruline, sest metsast välja viidud puidu mass ei ole kohene emissioon. Oluline on, mida raiutud puiduga tehakse – süsinik tuleks talletada, et täita Kyoto protokoll eesmärki vähendada CO₂ emissiooni. Ka paberipuu eksport pole tegelikult halb. Kaks basseini – metsandus ja puittooted ning taastuveneeriteetika – ühes sektoris on sama asi halb, teises aga hea. Kokkuvõttes on tegemist vaid arvestusliku, mitte sisulise emissiooniga. Näiteks toodi Leedu, kus arvatavasti on raadamine maksustatud.

Eestis raadatakse peamiselt pool-looduslike koosluste, teede, trasside ja karjääride tegemisel. Seega võib tekkida olukord, et riik hakkab riigilt raha küsima. Põllumajanduses raadatakse 10-15 aastat täis kasvanud põllumaid, mis metsaseaduse järgi loetakse metsaks, kuid põllumajandussektor nõuab põllumaa säilitamist. Sarnaselt võiks teha ka metsanduses, st metsamaa pindala vähenemine peaks olema välditud või maksustatud. Maksustamine on liberaalsem kui keelamine. Maks on omaniku mõjutamiseks, et omanik rohkem mõtleks, kui raadata tahab. Samas ei saa ühe sektori jaoks eraldi maksupoliitikat välja töötada, maksusüsteem peab olema terviklik ning selleks on omad reeglid.

Raadamise reguleerimiseks on vaja analüüsida, mis on mõjutegurid jms. Tuleb järgida ka rahvusvahelist konteksti ja vältida tuleb ettevõtliku inimese karistamist. Mujal maailmas on trend raadamise suurendamisele ja biomassi mahu suurendamisele, kuid Eestis on see probleem vaid Ida-Virumaal (liivakarjäärid) ja Harjumaal. Pikas perspektiivis peaks metsamaa pindala

säilitama või kasvama. Sellest tulenevalt tuleb tehtud karjäär 10 aasta pärast uuesti metsastada. Põllumaa pindala, mida realselt ei kasutata, on samuti üsna suur, kuid väheneb. Samuti on oluline arvestada millist metsa raadatakse ja kui palju riik sellest tulu saab.

Otsustati:

Metsaomaniku maksustamine raiete eest ei ole põhjendatud, kuid edasist arutelu vajab metsamaa maakasutusest välja viimise maksustamine. Raadamine on kehtivas arvestusmetoodikas oluline sidumise vähendaja, sellest tulenevalt peab metsamaa pindala vähendamine olema hoolikalt läbi mõeldud. Eesmärk on metsamaa pindala säilitamine ja vajadusel regulatiivsete meetmete (maksuvõimaluste) rakendamine.

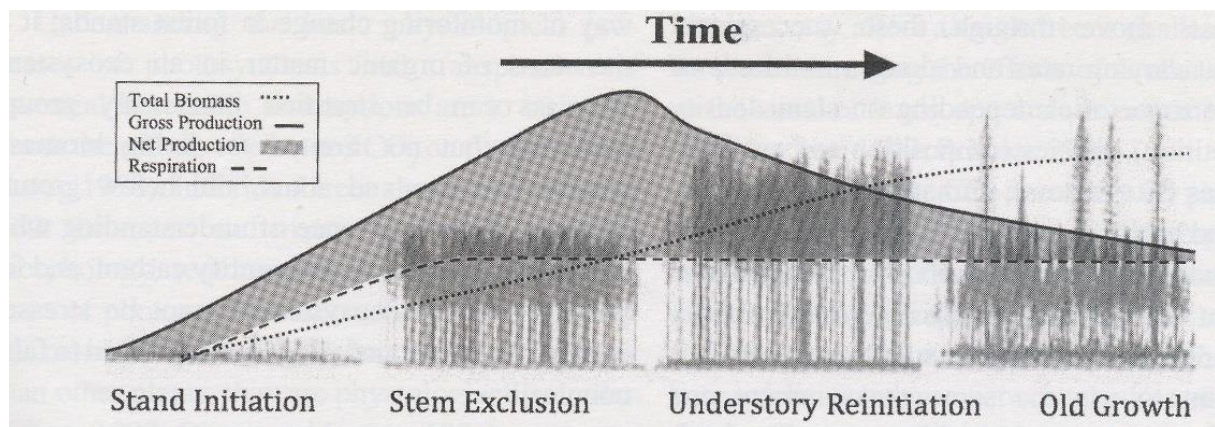
2. Suuniste väljatöötamine

2.1 Metsade juurdekasvu ja süsiniku sidumise võime suurendamine.

Arutelu:

Jätkub metsamaa pindala säilitamise teema. Lisaks eelpool esitatule, oleks vaja motiveerida kasutusest väljas olevaid maid metsastama. Võiks toetada või soodustada kasutamata maa metsamajanduslikku kasutusse võtmist.

Metsamaa tootlikkuse suurendamine tähendab valgustus-, harvendus- ja sanitaarraiate tegemist. Eristatakse metsas süsiniku sidumist ja juba seotud süsinikku. Pikaajaliselt tuleb võtta keskmine. Üldine metsamajandamine tähendab ühtlase puidukasutuse edendamist. Praegu raiutakse erametsas pea 90% lageraiena, muid raieliike ei rakendata. Paljude riikide meetmetes on harvendusraied ja nende sidumine tootmises (et looduslikku väljalangemist ära kasutada). Kuusel on poole suurem surnud puidu osakaal, mis nõuab raievanuse vähendamist. On olemas graafik metsade hingamise ja biomassi hulga muutumise kohta ajas, mida peaks raievanuse arvutamise juures arvestama.

Puidu kasutamine ei ole eraldi välja toodud. Lisatakse punkt pideva ja ühtlase metsamajandamise ning looduslikult välja langeva puidu kasutamise kohta. Sõnastust veel korrigeeritakse, ühtlase asemele võib olla efektiivne jne. Eesmärk, et omanik ei jätkaks oma metsa laokile.

Raievanus peaks käsikäes käima kogu metsanduse süsteemi ja majandamisega. Läbi tootliku ja kestliku metsamajandamise. Hooldusraied. Kuivendamine. Olulisim on lankide kiire uuendamine (sobiva puuliigiga). Lepp ja haab on kiired süsiniku sidujad, kuid nt lepp on ka

suur vabastaja (haab mitte). Siin on oluline looduskaitse ja intensiivse metsamajandamise vaheline tasakaal.

Kuna üle 80% kuusikutest raiutakse diameetri või seisukorra järgi, siis raievanuse muutmine sisuliselt erametsi ei mõjuta. Sellega ei ole kõik nõus, tavaliselt jäetakse patoloogid viimaseks. Ka männikutest pea pooled raiutakse diameetri järgi. RMK jaoks on oluline raiuda sama kogus 10-20 aastat varem, et saada kätte kahjustuseta puit.

2.2 Energiamahukate materjalide ja fossiilkütuste asendamine puittoodete ja puidul põhinevate kütustega

Arutelu:

Hall-lepikutest. Pooled metsateatiseid jäetakse realiseerimata. On vaja, et energeetika pool jõuaks selleni, et hall-lepikuid kasutatakse. Energeetilisel puidul pole kasutust. Rootsist katsetati pajuvõsaga, ei tekkinud samuti massiefekti, sest koristamistehnoloogia jms on päris kulukas. Põllumajanduses energiavõsa ei ole, aga põllumajanduse töörühmale võiks edastada, et biomassi tootmine ei ole mõistlik.

Puittooted asendatakse sõnaga puit.

2.3 Süsinikuvaru suurendamine puittoodetes ja ehituses/puittoodete kasutuse suurendamine

Arutelu:

Oluline kajastada, Ott on valmis aitama sõnastada, teadus- ja arendustöö on oluline puidukasutusviiside leidmiseks.

Otsustati:

Lepiti kokku viies suunises. Kadi parandab sõnastust ja saadab uue versiooni suunistest laiali. Seejärel aitavad osapooled koostada suuniste seletava osa. Suuniste juures on kirjeldatud tegevused suunise elluviimiseks, kuid seletuskirja sõnastust tuleb muuta kirjeldavamaks ja üldisemaks. Vahepealne töö toimub meili teel ja uus kohtumine toimub soovitatavalt enne jaanipäeva. Võeti teadmiseks, et ühel kohtumisel on vaja arutada näitajaid mõjuhindamiseks.

(Kadi Kõiv)

Juhataja

(digitaalne allkiri)

(Kristel Järve)

Protokollija

(digitaalne allkiri)